



## تحریم غیررسمی اقتصادی میان ایران و ترکیه

در شرایطی که لغو تحریم‌های اقتصادی ایران، اشتباهی سایر کشورها را برای ورود به عرصه اقتصادی این کشور زیاد کرده است، ترکیه نتوانسته از ترتیبات اقتصادی ویژه فیما بین خود و ایران به خوبی استفاده کند.

آران نیوز در شرایطی که لغو تحریم‌های اقتصادی ایران، اشتباهی سایر کشورها را برای ورود به عرصه اقتصادی این کشور زیاد کرده است، ترکیه نتوانسته از ترتیبات اقتصادی ویژه فیما بین خود و ایران به خوبی استفاده کند. این توافق تجاری پس از ده سال مذاکره در اول ژانویه سال گذشته میلادی به مرحله اجرا در آمد. طبق این توافق، ترکیه متعهد شد که تعرفه واردات 125 نوع کالای ایرانی و ایران تعرفه 140 کالای ترک را بردارد. هدف از این توافق رساندن سطح تجارت ایران و ترکیه به سقف 35 میلیارد دلار در بازه یک ساله بود.

وزیر اقتصاد وقت ترکیه این توافق را گامی بزرگ در رابطه سیاسی و اقتصادی ایران و ترکیه معرفی کرد.

با این وجود، آنچه که با خوش بینی زیاد آغاز شد، نتوانست به نتایج امیدوارکننده ای بیانجامد.

حجم تجارت متقابل دو کشور در پایان 2015 رقم 9.7 میلیارد دلار را نشان می دهد. این آمار حتی از میزان تجارت متقابل دو کشور در 2014 (13.7 میلیارد دلار) نیز کمتر بوده است. واردات ترکیه از ایران در 2015 با کاهش 38 درصدی به 6.1 میلیارد دلار تقلیل یافت. صادرات آن نیز با کاهش 5.7 درصدی به 3.66 میلیارد رسید. با توجه به اینکه ترکیه 10 میلیارد متر مکعب گاز در سال گذشته از ایران خریداری کرده است، می توان نتیجه گیری کرد که ترکیه خرید سایر کالاهای ایرانی را کاهش داده است. به همین ترتیب، انتظار

می رفت که صادرات مواد غذایی، آهن، فولاد، مواد شیمیایی و تولیدات شبه صنعتی اتومات از ترکیه به ایران طبق توافق افزایش پیدا کند، اما در عمل چنین چیزی محقق نشد. بررسی روند نزولی حجم مبادله تجاری میان دو کشور نشان می دهد که این دو کشور همسایه کم کم به سطحی می رسند که تنها کالاهای اساسی را از یکدیگر خریداری خواهند

کرد. سوالی که مطرح می شود این است که چرا حجم مبادله تجاری میان دو کشور روندی نزولی را طی می کند؟

ترکیه و ایران در عراق و سوریه از دو جبهه مخالف حمایت می کنند. اتحاد ترکیه با عربستان و حمایت از آن در یمن، باعث شده است که روابط آنکارا - تهران تحت الشعاع قرار بگیرد. در نتیجه، روابط تجاری هم علی رغم کاهش تعرفه ها نتوانسته به شکوفایی برسد. کاهش تجارت نشان می دهد که دو طرف نوعی تحریم غیررسمی علیه یکدیگر اعمال کرده اند.

به گفته یکی از کارشناسان روابط ترکیه و ایران، سیاست ترکیه در سوریه یکی از مهم ترین موضوعاتی است که در پس پرده موضوع تجارت دو جانبه قرار دارد. به گفته وی مدتی است که نگاه منفی به شیعیان در بخش های حامی حکومت در ترکیه شکل گرفته است. مخالفت با اسد نیز در همین چارچوب تفسیر می شود. به همین ترتیب، ارتش اسلامی که عربستان از آن یاد می کند قرار است تنها از نیروهای سنی مذهب تشکیل شود. ترکیه به شکل ضمنی از عربستان در ماجرای اعدام شیخ نمر حمایت کرد و آن را به نوعی در زمره امور داخلی عربستان خواند. این موضع گیری بدون شک روابط متقابل ترکیه با ایران را تحت تاثیر قرار داده است.

در مورد ایران نیز می توان گفت که روابط سیاسی در شکل دهی به روابط اقتصادی بسیار حائز اهمیت است. دولت کنترل قابل توجهی بر اقتصاد کشور دارد و این بدان معناست که تصمیم دولت، مسیر اقتصادی را تعیین خواهد کرد. آمار و ارقام در مورد روابط اقتصادی ترکیه و ایران می تواند در صورت عدم بهبود روابط سیاسی، از آمار فعلی نیز پایین تر رود.

با توجه به مزیت قابل توجه حمل و نقل و هزینه کم آن، ترکیه باید سعی کند با تعدیل سیاست های خود و استناد به منافع مشترک با ایران، روابط اقتصادی خود را با ایران بار دیگر به سطح 20 میلیارد دلار برساند.